

Jordfordeling i vand & klimaprojekter Plan22+ på Mors

Specialkonsulent Frank Bondgaard.
SEGES Innovation
27. november 2023

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Vurderingsforretning på Mors i 2013

Landbrugsaftalen & kulstofrige landbrugsjorder

En opgørelse af Aarhus Universitet viser, at der er ca. 291.000 ha kulstofrige arealer i Danmark, hvoraf ca. 171.000 ha ligger på landbrugsarealer. De ca. 171.000 ha fordeler sig på ca. 98.000 ha som indeholder mellem 6-12 % organisk kulstof, og 73.500 ha, som indeholder mere end 12 % organisk kulstof.

I Danmark dyrkes der 171.007 hektar kulstofrig landbrugsjorder fordelt med:

Omdrift	106.292 ha
Permanent græs	41.836 ha
Øvrige afgrøder	22.880 ha

I Landbrugsaftalen skal der i Danmark vådgøres 55.500 hektar og der skal ekstensiveres 38.000 hektar (Bioordninger – ekstensivering med 0-N slet) med randarealer. Dette svarer til udtagning af 88.500 hektar.

Det er ambitionen at udtage 100.000 hektar. Der er afsat 7,1 milliarder til indsatsen.

Alt er baseret på frivillighed

Mange års erfaringen siden 1990'erne
som viser at det kan lade sig gøre

Kræver tålmodighed
2-7 år fra opstart til afslutning

Opstartsmøde med vådområdeprojekt ved Ramme Å ved Nisum Fjord
Lodsejere, Fjordens, Lemvig kommune, Limfjordssekretariatet og SEGES i 2021

Projekter kan igangsættes på mange måder – det kræver altid tæt samarbejde mellem parterne

Jordejere & lodsejerrepræsentanter

Politisk niveau:

Landboforening & teknisk forvaltning på politisk niveau

Teknisk niveau:

Projektejer & ledelse: Teknisk forvaltning i kommunen & Limfjordssekretariatet

Projektejer & ledelse: Naturstyrelsen

Landbrugets rådgivningsselskaber

Oplandskonsulent/udtagningskonsulent

SEGES

Støttefunktioner:

Klima-skovfonden – lavbundsjorde og skovrejsning

Naturfonden

NGO og Fonde

Lokale interessenter

Private aktører idag

WSP

Envidan

Ramböl

Cowi

O.S.V

Jordfordeling

Landbrugsstyrelsen

Jordfordelingskontoret

"Tønderkontoret"

Realkreditselskaber

Banker

SEGES
INNOVATION

3 ordninger - hvem har projektledelsen?

Vådområde- og lavbundsordningen

Projektledelse:

Teknisk forvaltning i kommunen
Limfjordssekretariatet

Projektledelse:

Naturstyrelsen har indtil nu haft lavbundsordningen

- Engangskompensation
- Med Jordfordeling

Klima skovfonden

Skovrejsning, lavbundsprojekter < 10 hektar og klimakreditter

Klima-lavbund

Projektledelse:

- a. Lodsejerdrevet & Fonde
- b. Teknisk forvaltning i kommunen
- c. Limfjordssekretariatet

- Engangskompensation
- Ingen jordfordeling

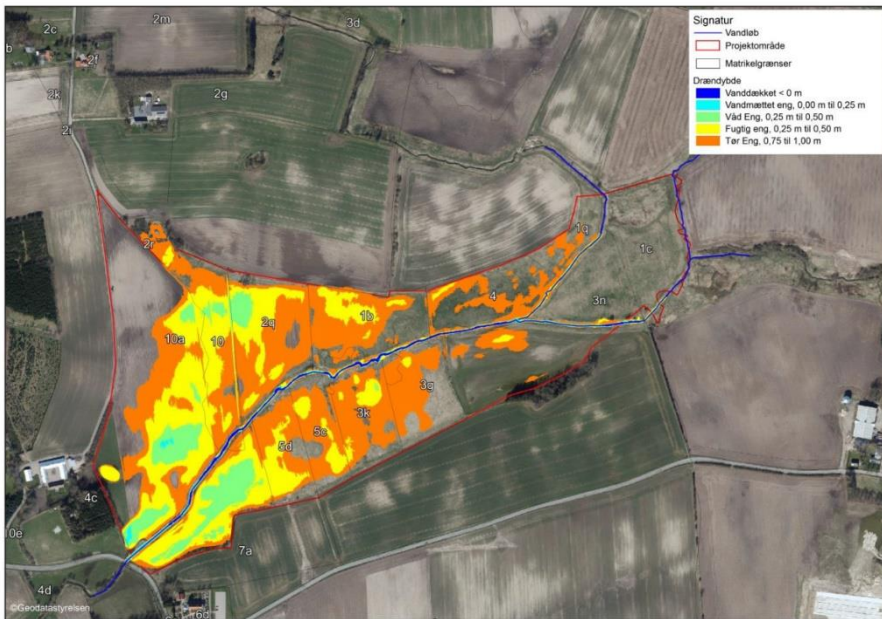
Projektledelse:

Naturstyrelsen

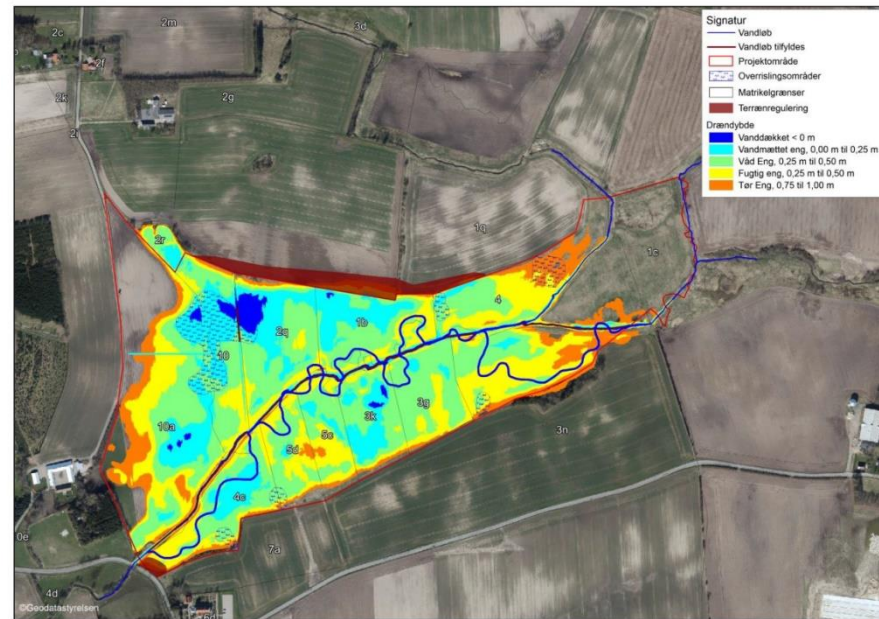
- Engangskompensation
- Med Jordfordeling

Alle projekttyper skal gennemgå:

1. Ejendomsmæssig forundersøgelse. Hvad vil lodsejerne gerne?
Økonomi, tinglysning og realkredit mv.
2. Teknisk forundersøgelse. Vandstand før og efter, kvælstof-, fosfor- og klimaeffekter. Sikring af bagvand – krav til et fald på mindst 1,25 meter.

Eksisterende afvandingsforhold

Projekterede afvandingsforhold med hævnning af vandløbsbund og genslyngning af vandløb

Klima-lavbund

Miljøstyrelsen 100 % National ordning

Engangskompensation:

Omdrift jorde	82.500 kr./ha
Permanent græs	35.500 kr./ha
Natur arealer	4.500 kr./ha

Vand- og klimaprojekter (herefter benævnt vådområde- og lavbundsordningen) - kvælstof- og fosforområder

Landbrugsstyrelsen (75 % EU & 25 % National)

Engangskompensation:

Omdrift jorde	82.500 kr./ha
Permanent græs	35.500 kr./ha
Natur arealer	? – må kunne løses med ny kompensationsmodel

Link: <https://lbst.dk/tvaergaaende/eu-reformer/landbrugsreformen-2023/hvilke-tilskud-kan-du-soege/engangskompensation#c99869>

Ny kompensationsmodel på vej – fakta:

Den nye kompensationsmulighed til lodsejerne betyder, at lodsejere, der deltager i vand- og klimaprojekter under Landbrugsstyrelsens ordninger, fremover kan vælge at **modtage kompensation for det konkrete værditab** forårsaget af, at arealerne bliver vådere og ikke længere kan dyrkes, og lodsejerne samtidig kan være sikre på at beholde deres jord. **Det endelig kompensationsbeløb kan udbetales allerede i forbindelse med projektets jordfordeling, så lodsejeren kan vælge at geninvestere i erstatningsjord i samme forbindelse.**

Den nye kompensationsordning **supplerer** de to eksisterende kompensationsmuligheder til lodsejernes for **salg eller engangskompensation**.

Den nye kompensationsordning **afventer endelig godkendelse** af EU-Kommissionen.

<https://fvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/nu-bliver-det-nemmere-at-faa-kompensation-for-udtagning-af-lavbundslande>

Vand og klimaprojekter med jordfordeling

Engangskompensation.

Fra 2024 kan du få engangskompensation, når du som lodsejer har medvirket i vådområde- eller lavbundsprojekter og vælger at beholde arealerne, efter projektet om etablering er slut.

Du kan søge om engangskompensation første gang i 2024 for projekter, hvor anlægsarbejdet er afsluttet i 2023.

Processen for ansøgning følger fællesskemaet, så du skal søge fra 1. februar og til medio april med henblik på at der kan udbetales støtte fra december.

Forkøbsret ved salg af projektjord

Jorden skal i offentligt udbud ifølge EU-regler.

Ekspropriation

Foretages undtagelsesvis på meget små arealer.

Kommunalbestyrelsen skal afgøre dette

Jordfordeling.

Køb & salg af projektjord og andre arealer

Erstatningsjord kan være opkøbte landbrugsejendomme i lokalområdet

Vand- og klimaprojekter. Vejledning om tilskud til kvælstofvådområde- og lavbundsprojekter 2023

3.5.4 Tilbud om erstatningsjord

Uanset om lodsejeren vælger at sælge eller beholde sit projektareal, er det muligt for lodsejeren at erhverve erstatningsjord uden for projektområdet. Det er Landbrugsstyrelsen, der erhverver erstatningsjorden og sælger den videre til lodsejeren. Dette foregår typisk i den jordfordeling, der skal håndtere alle de nødvendige køb og salg med henblik på gennemførelse af projekter. Erstatningsjorden erhverves for nationale midler uden EU-finansiering. Køb og salg af erstatningsjord indgår således ikke i projektøkonomien for vådområde- og lavbundsprojekter.

Køb og salg af erstatningsjord skal i princippet gå lige op.

Der er således ikke mulighed for via erstatningsjordskontoen at dække et tab på ejendomskøb, f.eks. ved nedlæggelse af en ejendom med bygninger og produktionsapparat.

Fra: https://edit.mst.dk/media/xieb2p13/vejledning_til_vand-og_klimaprojekter_2023.pdf

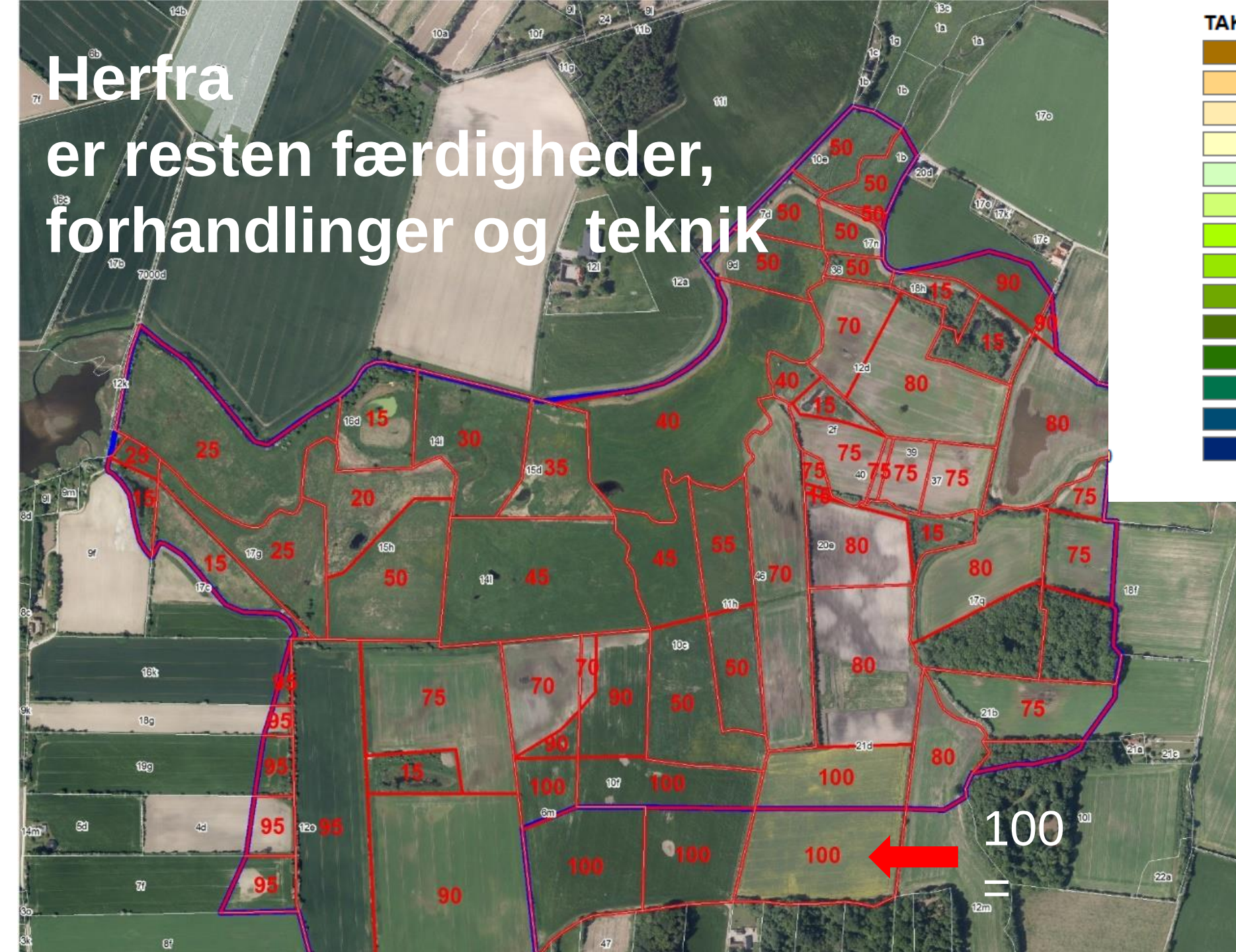
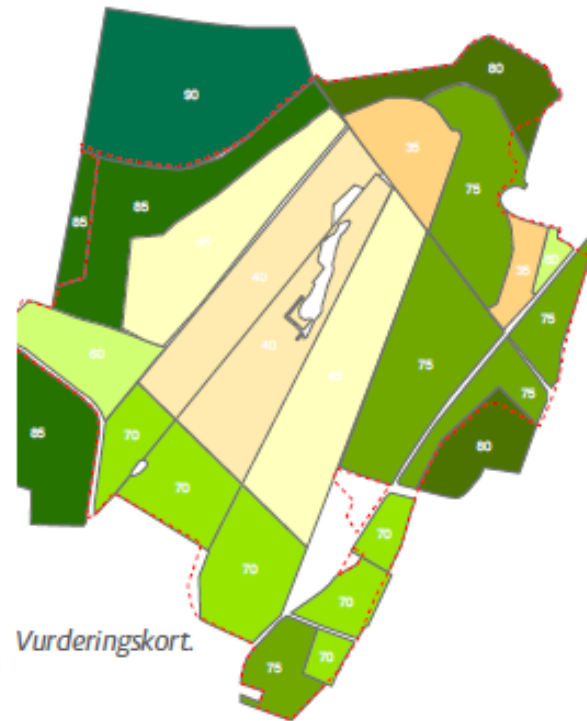
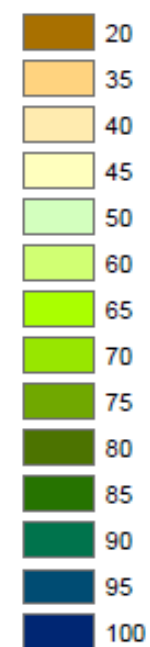
.....men der er mulighed for at sælge hele ejendommen til markedspris til Naturstyrelsen

Fri jordfordeling – en stor fordel & en meget demokratisk proces

Herfra
er resten færdigheder,
forhandlinger og teknik

TAKST

Miljø- og
Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

VURDERINGSKORT

Aborg Minde

På dette kort er påført de ombytningsværdier, der på vurderingsmændene Kons. Henrik S. Larsen og Kons. Kristian Eg Gadegaard blev fastsat 27. juni 2016.

(med takst 100 for den bedste jord)

Loddernes takster er i øvrigt fastsat under hensyntagen til:

1. Kulturtilstand, 2. form, 3. vejforhold, 4. afvandingsforhold, 5. overfladeform og overfladehældning, 6. læplantering, 7. el-master og vindmøller, 8. foreliggende oplysninger om forekomst af flyvehavre samt 9. foreliggende oplysninger om forekomst af okker. Endvidere er der taget hensyn til EU-lisud-denes påvirkning af handelsværdierne.

Opmærksomheden henledes udtrykkelig på, at der ikke er taget hensyn til beliggenhed i forhold til ejendommens bygninger eller landsbybebyggelse.

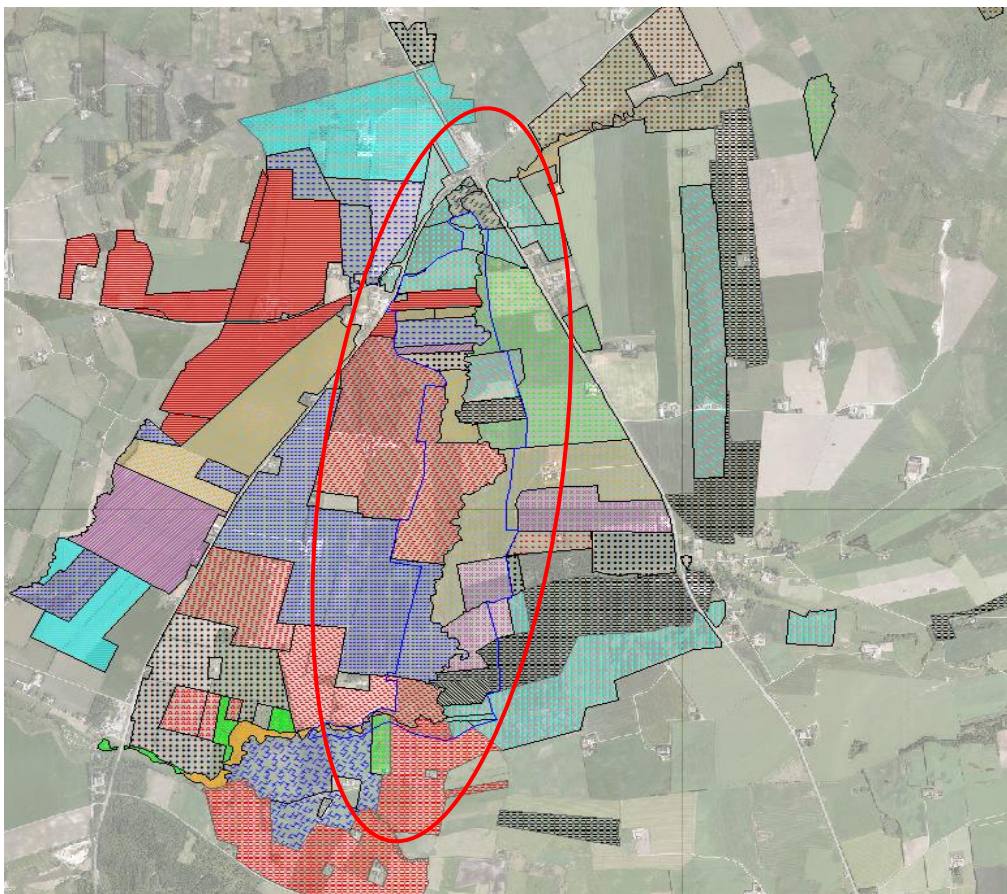
Vissenbjerg, den

Tønder, den

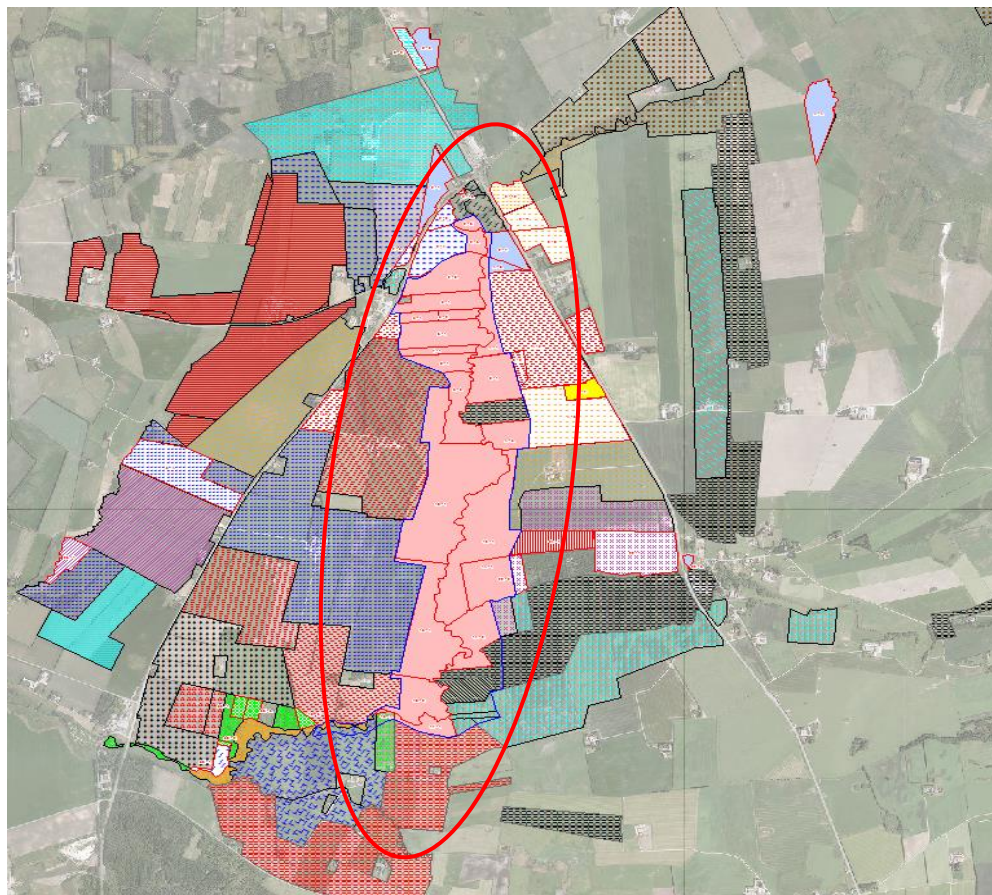
Henrik S. Larsen

Kristian Eg Gadegaard

Før jordfordeling

Efter jordfordeling

Staten bliver jordejer i første omgang hvis ingen vil købe arealerne.

Herefter sælger staten jorden til højestbydende

Multifunktionel jordfordeling - MUFJO

Nationale interesser, der har karakter af direktivforpligtelser:

- Rent vandmiljø
- Rent drikkevand
- Natura 2000 og bilag IV-arter
- Drivhusgasreduktion

Nationale interesser med høj prioritet

- Klimatilpasning
- Natur og biodiversitet
- Skovrejsning
- Økologisk landbrug

Øvrige nationale interesser:

- Friluftsliv (herunder forbedret adgang til natur m.v.)
- Landdistriktsudvikling
- Arrondering af landbrugsjord

Generelt kan der siges at der skal findes midler til at dække værditab på bygninger og jord mv.

Der er flere projekter i gang ved landbrugsstyrelsen, men MUFJO ordningen er pt. ophørt – kommer den igen?

<https://lbst.dk/landbrug/arealer-og-ejendomme/jordfordeling/multifunktionel-jordfordeling-mufjo>

TEST

**Hvilket landskab vil I
helst have hvis I selv
skulle bestemme?**

Dronefoto af
Konsulent Emil Skole Læsøe
SEGES Innovation

Dronefoto af
Konsulent Emil Skole Læsøe
SEGES Innovation

Foto af
Konsulent Emil Skole Læsøe
SEGES Innovation

Koralrod, Orkide

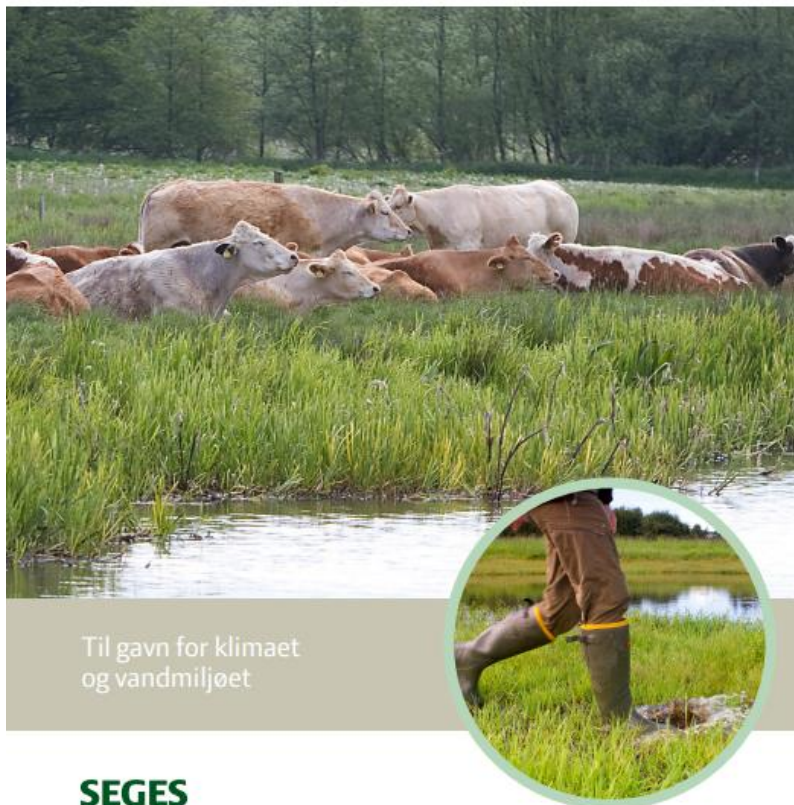
Foto af
Konsulent Emil Skole Læsøe
SEGES Innovation

Meget næringsstofrigt vand i vådområdeprojekter gør det svært at få en høj biodiversitet

Fakta og gode råd om

Udtagning af landbrugsjorder

https://www.landbrugsinfo.dk/public/5/9/2/miljotiltag_udtagning_landbrugsjorde

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug